

ASETTAMISPÄÄTÖS

OKM/69/040/2019

14.2.2019

Jakelussa mainituille

Asia   **VARHAISKASVATUKSEN KOULUTUSTEN KEHITTÄMISFOORUMIN ASETTAMINEN**

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin.

Toimikausi

14.2.2019 – 31.12.2020.

TaustaVarhaiskasvatuksen henkilöstön koulutus

Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutusta järjestetään korkea-asteella yliopistoissa (kasvatustieteen kandidaatti/varhaiskasvatuksen opettaja ja erityisopettaja) ja ammattikorkeakouluissa (sosionomi), sekä toisella asteella ammatillisena perustutkintona (lähihoitaja, lastenhojaaja, viittomakielen ohjaaja) sekä ammattitutkintona (perhepäivähoitaja). Varhaiskasvatuksen henkilöstön täydennyskoulutuksesta vastaavat työnantajat.

Varhaiskasvatuksen koulutusten arviointi

Varhaiskasvatuksen koulutuksia arvioitiin vuonna 2013 ilmestyneessä Korkeakoulujen arviointineuvoston raportissa ”*Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa. Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista*”. Tuolloin esitettiin, että varhaiskasvatuksen kouluttajien tulee tiivistää valtakunnallisella tasolla yhteistyötään opetussuunnitelmien ja ammatillisessa koulutuksessa tutkintojen perusteiden (OPH:n määräykset) laadinnassa ja kehittämisessä. Tätä varten tulisi perustaa valtakunnallinen, tietyksi määräajaksi kerrallaan nimettävä varhaiskasvatuksen koulutuksen yhteistyöryhmä, jonka tehtäviin kuuluisi varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisen seuraaminen. Esityksenä oli myös, että varhaiskasvatuksen alalle tulee luoda koulutusten henkilöstölle suunnattu yhteistyön muoto. Sen puitteissa olisi mahdollista vuosittain käsitellä mm. uusinta varhaiskasvatuksen tutkimusta ja pohtia sen merkitystä koulutusten sisällölliselle kehittämiselle. Koulutusten arviointiraportissa esitettiin edelleen, että tärkeää olisi tarkastella koulutusten aloituspaikkoja kokonaisuutena ja eri koulutusten aloituspaikkojen keskinäisiä suhteita arvioiden kansallisen, tulevaisuuteen luotaavan varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Ammatillisessa koulutuksessa ei ole säädetty tutkintokohtaisesti aloituspaikkoja, vaan koulutuksen järjestäjät suuntaavat koulutustarjontaansa työelämän tarpeiden mukaisesti. Koulutusten arvioinnin johtopäätöksinä esitettiin myös, että varhaiskasvatuksen järjestäjien ja koulutuksen järjestäjien tulisi tiivistää yhteistyötään täydennyskoulutuksen järjestämisessä siten, että peruskoulutuksesta ja täydennyskoulutuksesta muodostuisi selkeä jatkumo.

Varhaiskasvatuksen tiekartta

Varhaiskasvatuksen tiekartan (*Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017-2030. OKM 2017:30*) esityksenä oli, että jos varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteeseen tehdään muutoksia ja ammatillisia profiileja selkiytetään, on tarvetta uudistaa myös peruskoulutusten opetussuunnitelmia/tutkinnon perusteita ja täsmentää, millaista osaamista koulutusten tulee tuottaa. Tämä edellyttää toimivaa yhteistyötä eri koulutusmuotojen kesken. Tiekartan esityksenä oli, että varhaiskasvatuksen perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämiseksi perustetaan varhaiskasvatuksen koulutuksen kehittämisfoorumi.

Uudistunut varhaiskasvatuslaki ja asetus varhaiskasvatuksesta

Varhaiskasvatuslaki (540/2018) on tullut voimaan 1.9.2018. Lakiin sisältyy aiemmin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuslaissa olleet varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuuksia koskevat säännökset uudistettuna. Kelpoisuussäädösten yhteydessä on lakiin kirjattu myös uudet tehtävänimikkeet. Lisäksi henkilöstörakenteeseen esitetään muutoksia. Uuden henkilöstörakenteen tavoitteena on nostaa korkeammin koulutetun henkilöstön määrää varhaiskasvatuksessa. Uusi henkilöstörakenne otetaan käyttöön siirtymäajan puitteissa. Uutta henkilöstörakennetta sovelletaan viimeistään 1.1.2030. Näillä henkilöstön kelpoisuuksien ja henkilöstörakenteen uudistamisella on vaikutuksia myös varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutuksiin.

Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta (753/2018) astui voimaan myös 1.9.2018, ja asetusta koskeva muutos 1.1.2019 (1177/2018). Asetuksessa säädetään päiväkodin ja perhepäivähoidon henkilöstön mitoituksesta. Asetuksessa säädetään myös lastenhoitajan kelpoisuuden edellyttämistä opinnoista ja perhepäivähoitajan kelpoisuudesta varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtäviin.

Tavoitteet

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen koulutusten ja kouluttajien keskinäistä yhteistyötä ja seurata varhaiskasvatusten koulutusten kehittämistä ja muutosprosesseja. Kehittämisfoorumi myös seuraa uusinta kansallista ja kansainvälistä tutkimusta varhaiskasvatuksesta ja laajemmin koko koulutuspolitiikassa koulutusten kehittämistarpeiden näkökulmasta. Tavoitteena on myös tehdä esityksiä varhaiskasvatuksen henkilöstön perus- ja täydennyskoulutuksen jatkumon kehittämiseksi sekä täydennyskoulutukseen tarvittavista teemoista ja toteuttamisen tavoista. Kehittämisfoorumi myös tekee ehdotuksia varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamisen kehittämisestä ja koulutuspoluista. Tehtävänä on lisäksi varhaiskasvatuslain toimeenpanon tuki koulutukseen liittyvissä asioissa ja varhaiskasvatuslakiin kirjatun vuonna 2030 voimaan tulevan henkilöstörakenteen toteutumisen edistäminen.

Tehtävät

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin tehtävänä on

- edistää yhteistyötä varhaiskasvatuksen henkilöstön eri koulutustahojen ja kouluttajien sekä varhaiskasvatuksen järjestäjien kesken
- seurata varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämistä ja muutosprosesseja
- seurata kansallista ja kansainvälistä koulutustutkimusta
- tukea varhaiskasvatuslain toimeenpanoa koulutukseen liittyvissä asioissa sekä edistää varhaiskasvatuslakiin kirjatun henkilöstörakenteen toteutumista

- tehdä esityksiä
  - o varhaiskasvatuksen koulutusta koskien (mm. koulutusmäärät, koulutussisällöt) huomioiden viimeaikainen varhaiskasvatusta ja laajemmin koko koulutuspolitiikkaa koskeva tutkimustieto ja varhaiskasvatuksen viimeaikaiset toimintakulttuurin ja -ympäristön muutokset
  - o perus- ja täydennyskoulutuksen keskinäisen jatkumon edistämiseksi sekä tarvittavista täydennyskoulutusten teemoista ja toteuttamisen tavoista
  - o varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamisen kehittämiseksi sekä koulutuspoluista.

Kehittämisfoorumin tulee huomioida työssään suomen- ja ruotsinkielinen sekä vähemmistökielinen ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden koulutus.

Kehittämisfoorumin tulee toimia tarkoituksenmukaisella tavalla yhteistyössä hallituksen kärkihankkeen Opettajankoulutusfoorumin sekä opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuudessa toimivan Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan kanssa niiden toimintakausien aikana. Kehittämisfoorumin tulee hyödyntää työssään muun muassa Opetushallituksen osaamisen ennakointifoorumin, Kansallisen koulutusten arviointikeskuksen, Koulutuksen tutkimuslaitoksen ja koulutusten kehittämiseen liittyvien muiden kotimaisten ja kansainvälisten tahojen tuottamaa tietoa. Kehittämisfoorumin tulee ottaa työssään huomioon kansainvälinen tieto varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisestä.

Kehittämisfoorumin toiminta

Kehittämisfoorumin toimintaa johtaa, seuraa ja arvioi ohjausryhmä, jonka jäseniksi nimetään foorumin puheenjohtaja, varapuheenjohtajat, asiantuntijasihteerit sekä jäseniä.

Kehittämisfoorumi myös kuulee asiantuntijoita ja eri sidosryhmiä, asettaa tarvittaessa jaostoja asioiden valmistelua varten sekä voi teettää selvityksiä. Jaostoihin voidaan kutsua jäseniä myös kehittämisfoorumin nimettyjen jäsenten lisäksi. Kehittämisfoorumi voi kutsua pysyviä asiantuntijoita.

Kehittämisfoorumin kokoonpano

Puheenjohtajat:

Puheenjohtaja *Karila Kirsti*, professori, Tampereen yliopisto

Varapuheenjohtaja *Nevanen Saila*, yliopettaja, Metropolia ammattikorkeakoulu

Varapuheenjohtaja *Niiranen Juha-Petri*, rehtori, toimitusjohtaja, Suomen Diakoniaopisto

Jäsenet:

Ammatillinen koulutus

Ahtikari Merja, koulutusjohtaja, Suomen Diakoniaopisto – SDO oy

Arkko Taisto, rehtori, Rovaniemen koulutuskuntayhtymä REDU

Kuosmanen Anu, kehittämispäällikkö, Kajaanin kaupunki

Lehtiniemi Soili, koulutusjohtaja, Kirkkopalvelut ry

Säkkinen Sanna, koulutuspäällikkö, Kiipulasäätiö sr

Tommiska Marjo, toimipistepäällikkö, Tampereen kaupunki

Westerlund Beatrice, yksikön päällikkö, Axxell Utbildning Ab

Ammattikorkeakoulutus

Forss-Pennanen Pirjo, koulutusalapäällikkö, Centria-ammattikorkeakoulu

Koivisto Markku, lehtori, Oulun ammattikorkeakoulu

Kokko-Muhonen Outi, lehtori, Saimaan ammattikorkeakoulu

Pyyny Heidi, osaamispäällikkö, Lapin ammattikorkeakoulu

Rinne Päivi, koulutuspäällikkö, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Rusi Meeri, yliopettaja, Turun ammattikorkeakoulu

Silvennoinen Saija, koulutuspäällikkö, Hämeen ammattikorkeakoulu

Yliopistokoulutus

Alasuutari Maarit, professori, Jyväskylän yliopisto

Hjelt Hanna, yliopisto-opettaja, Tampereen yliopisto

Lipponen Lasse, professori, Helsingin yliopisto

Rutanen Niina, apulaisprofessori, Jyväskylän yliopisto

Sahlström Fritjof, dekaani, Åbo Akademi

Silven Maarit, professori, Turun yliopisto

Tapio-Mäntylä Outi, yliopiston lehtori, Oulun yliopisto

Opiskelijajärjestöt

Luomala Juuso, pääsihteeri, Suomen ammattiin opiskelevien liitto SAKKI ry ja Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry

Salenius Anton, hallituksen jäsen, Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto SAMOK ry.

*Vehmassalo Aleks*i, hallituksen puheenjohtaja, Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, Karvi

Repo Laura, arviointineuvos

Vlasov Janniina, arviointiasiantuntija

Opetushallitus

Elisa Helin, opetusneuvos

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Alila Kirsi, opetusneuvos, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osasto

Mikkola Armi, opetusneuvos, korkeakoulu- ja tiedepolitiikan sekä lukiokoulutuksen osasto

Mårtensson Anne, opetusneuvos, ammatillisen koulutuksen osasto

Suomen Kuntaliitto

Lahtinen Jarkko, kehittämispäällikkö

Tutkijat

Helminen Jari, yliopettaja, DIAK

Kinos Jarmo, professori, Turun yliopisto

Kumpulainen Kristiina, professori, Helsingin yliopisto

Sajaniemi Nina, professori, Itä-Suomen yliopisto

Vantaan kaupunki

Askola-Vehviläinen Sole, varhaiskasvatusjohtaja

Ammattiliitot ja työnantajan edustajat

Katajisto Marjo, erityisasiantuntija, Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia

Kurtti Juha, tutkimuspäällikkö, Sosiaali- ja terveysalan ammattijärjestö TEHY

Mursu Sanja, osaamisen kehittämisen asiantuntija, Kuntatyönantajat KT

Mäki Timo, työmarkkina-asiamies, Opettajien ammattijärjestö

Pakanen Anitta, puheenjohtaja, Lastentarhanopettajaliitto

Perez Johanna, asiantuntija, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SUPER

Tuominen Laura, koulutuspoliittinen asiantuntija, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL.

Tyni Jukka-Pekka, lakimies, Hyvinvointiala HALI ry

Kehittämisfoorumin asiantuntijasihteereinä toimivat *Penttinen Sanna*, opetusneuvos Opetushallituksesta ja *Töytäri Aija*, opetusneuvos opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin kokoonpanossa ei toteudu naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 §:ssa säädetyt vaatimukset julkisen hallinnon ja julkista valtaa käyttävien toimielinten kokoonpanosta. Jäsentahoilla ei ollut esittää jäseniksi riittävästi miespuolisia edustajia, vaikka opetus- ja kulttuuriministeriö tiedusteli asiaa koulutusfoorumin jäsentahoilta kahteen eri kertaan.

Kustannukset ja rahoitus

Kehittämisfoorumin kustannukset maksetaan valtion talousarviossa korkeakoulu- ja tiedepolitiikan sekä lukiokoulutuksen osaston momentilta (29.40.20), ammatillisen koulutuksen osaston momentilta (29.20.21) ja varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osaston momentilta (29.10.20).

Kehittämisfoorumin jäsenille ei makseta matkakuluja tai kokouspalkkioita.

Opetusministeri

Sanni Grahn-Laasonen

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Jakelu Puheenjohtajat ja asiantuntijasihteerit ja jäsenet

Tiedoksi
Ministerin erityisavustaja Emmi Venäläinen
Ministerin erityisavustaja Daniel Sazonov
Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen
Opetus- ja kulttuuriministeriön osastot ja erilliset yksiköt
Opetus- ja kulttuuriministeriön hankerekisteri